

บทที่ 1

ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

เนื่องจากประเทศไทยเป็นแหล่งอาศัยของนกนานาชนิด ทั้งที่เป็นนกประจำถิ่นและนกอพยพที่อพยพเข้ามาหากินหรือสร้างรังวางไข่ในบางช่วงฤดูกาล ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้สำรวจพบนกในประเทศไทยแล้วทั้งสิ้น 960 ชนิด หรือประมาณ 1 ใน 10 ของนกที่พบบนโลกทั้งหมด จากสภาพภูมิประเทศที่ตั้งอยู่ในแถบโซนร้อน มีภูมิอากาศแบบร้อนชื้นแถบมรสุม และสภาพธรรมชาติอันหลากหลายต่างกันไปหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นเทือกเขาสูงทางเหนือที่ทอดตัวต่อเนื่องมาจากเทือกเขาหิมาลัย พื้นที่ราบลุ่มแถบภาคกลาง หรือป่าดงดิบชื้นทางภาคใต้

นกมีพฤติกรรมที่น่าสนใจหลายอย่าง เช่น พฤติกรรมการหากินอาหาร นกส่วนใหญ่หากินเป็นคู่ เช่นนกหัวขวานสีน้ำตาลหลังทอง ไก่ฟ้าหลังเทา นกเงือก นกพญาไฟใหญ่ เป็นต้น ร่องลงมาได้แก่ นกที่หากินเป็นฝูง เช่น นกเป็ดน้ำเหลือง ไก่ป่า นกจาบคาหัวส้ม นกเอี้ยง นกกระสาอียูใหญ่ เป็นต้น และที่พบน้อยที่สุดได้แก่ นกที่หากินแบบเดี่ยว เช่น นกแว่นสีเทา นกขุนแผนอกสีส้ม นกตะขาบดวง นกกระจูดใหญ่ นกขมิ้นท้ายทอยดำ เป็นต้น นกแต่ละชนิดจะกินอาหารแตกต่างกัน เช่น พวกนกที่กินเนื้อ ได้แก่ พวกนกเค้าแมว เหยี่ยว นกอินทรีหัวดำ, พวกกินแมลง ได้แก่ พวกนกนางแอ่น นกกระจิบ เป็นต้น พวกนกกินเมล็ดพืช ได้แก่ พวกนกเขาใหญ่ นกกระติ๊ดขี้หมู นกกระจาบ เป็นต้น พวกกินผลไม้ ได้แก่ พวกนกปรอดหัวโขน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีพฤติกรรมอื่นๆ อีก เช่น พฤติกรรมการติดต่อสื่อสาร การประกาศอาณาเขต การจับคู่เกี้ยวพาราสี การสร้างรังวางไข่ การเลี้ยงดูลูก ซึ่งนกถือเป็นสัตว์ที่มีสัญชาตญาณของพ่อแม่ในการเลี้ยงดูป้องกันลูก จะเสียเวลาหลายชั่วโมงในการบินหาอาหารมาป้อนลูก นอกจากนี้ นกบางชนิดจำเป็นต้องอพยพย้ายถิ่นเป็นประจำทุกปี เมื่อฤดูกาลเปลี่ยนไปเพื่อไปสู่ถิ่นที่มีอากาศอบอุ่นและมีอาหารสมบูรณ์มากกว่า เช่น พวกนกนางนวล นกนางแอ่นบ้าน นกเงือก นกพญาไฟใหญ่

นกเป็นหน่วยหนึ่งของระบบนิเวศ (ecosystem) หากไม่มีนก ระบบนิเวศก็จะไม่ต่อกันเป็นลูกโซ่ แม้ว่าระบบจะคงอยู่ได้แต่ก็ไม่สมบูรณ์ นกเป็นตัวเชื่อมต่อขบวนการของระบบนิเวศให้สมบูรณ์ อาทิเช่น วงจรของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂ Cycle) อันเกี่ยวกับการสังเคราะห์แสงของพืช นกเป็นตัวการในการผสมพันธุ์และกระจายพันธุ์พืช เพราะเมื่อนกกินเมล็ดพืช ผลไม้แล้วเวลาที่นกถ่าย เมล็ดพืชจะออกแพร่พันธุ์จากพื้นที่ป่าหนึ่งไปสู่พื้นที่อีกป่าหนึ่ง หรือแม้แต่ยังเป็นตัวช่วยควบคุมและกำจัดแมลง ตัวหนอน ซึ่งเป็นศัตรูต่อไม้ในป่าและพืชผัก ผลไม้ต่างๆ นกส่วนใหญ่กินแมลงเป็นอาหาร จึงมีประโยชน์ต่อมนุษย์ในการควบคุมปริมาณแมลงศัตรูพืชทางการเกษตรที่สำคัญ

ดังนั้นในการศึกษาค้างนี้จะทำการศึกษความหลากหลายทางชีวภาพของนกและจำแนกชนิดพันธุ์ของนกที่ช่วยแพร่กระจายพันธุ์พืชบริเวณเขาชอนเคือในวนอุทยานถ้ำเพชร-ถ้ำทอง อ.ตาคี จ.นครสวรรค์ ซึ่งสภาพภูมิประเทศทั่วไปของเขาชอนเคือนั้นจะเป็นเขาหินปูนมีความสูง 100-375 เมตร รายล้อมไปด้วยป่าเบญจพรรณที่มีพันธุ์ไม้หลากหลายชนิด อีกทั้งพืชสมุนไพรที่สำคัญจำนวนมาก นอกจากนี้พื้นที่บางส่วนของป่าที่มีสภาพเป็นป่าดิบ มีสัตว์นานาชนิดอาศัยอยู่ ทรัพยากรป่าไม้ในบริเวณเขาชอนเคือมีความหลากหลายทางชีวภาพค่อนข้างสูง ซึ่งเป็นที่น่าสนใจที่จะศึกษาหาความหลากหลายทางชีวภาพของนก ดังที่กล่าวมาข้างต้นและยังสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการทำวิจัยในครั้งนี้ไปทำเป็นบทเรียนท้องถิ่นได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพของนกบริเวณเขาชอนเคือในวนอุทยานถ้ำเพชร-ถ้ำทอง อ.ตาคี จ.นครสวรรค์
2. เพื่อจำแนกชนิดพันธุ์ของนกที่ช่วยแพร่กระจายพันธุ์พืชบริเวณเขาชอนเคือในวนอุทยานถ้ำเพชร-ถ้ำทอง อ.ตาคี จ.นครสวรรค์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงความหลากหลายทางชีวภาพของนกที่พบบริเวณเขาชอนเคือในวนอุทยานถ้ำเพชร-ถ้ำทอง อ.ตาคี จ.นครสวรรค์
2. ทราบถึงชนิดพันธุ์ของนกที่ช่วยแพร่กระจายพันธุ์พืชบริเวณเขาชอนเคือในวนอุทยานถ้ำเพชร-ถ้ำทอง อ.ตาคี จ.นครสวรรค์
3. สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการทำวิจัยมาใช้ในการแนะนำชนิดพันธุ์ของพืชท้องถิ่นเพื่อปลูกทดแทนป่า
4. สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการทำวิจัยมาใช้ในการเป็นข้อมูลพื้นฐานในการทำบทเรียนท้องถิ่นได้

ขอบเขตของการวิจัย

ทำการศึกษความหลากหลายทางชีวภาพของนกและจำแนกชนิดพันธุ์ของนกที่ช่วยแพร่กระจายพันธุ์พืชบริเวณเขาชอนเคือในวนอุทยานถ้ำเพชร-ถ้ำทอง อ.ตาคี จ.นครสวรรค์